

Böngésző Játék – 2016-2017 – 5. forduló – Mese

Hans Christian Andersen: *A kiskondás*

Volt egyszer egy szegény királyfi; volt ugyan egy kis birodalma, ha kicsi is, ahhoz elég nagy, hogy megházasodhassék. Mert azt vette a fejébe.

Hanem azért vakmerőség volt, hogy éppen a császár leányát szemelte ki magának, s megkérdezte tőle:

- Feleségül jönnél-e hozzám?

Mégis meg merete kérdezni, mert nevét-hírét messze földön ismerték, s százával akadtak volna királykisasszonyok, akik azt felelték volna neki:

- Szíves-örömezt!

De hogy a császár leányát okos dolog volt-e feleségül kérni? No, majd megtudjátok.

A királyfi apjának sírján egy csodálatos rózsabokor nyílt. Virágot ugyan csak minden ötödik esztendőben nyitott, akkor is egyetlenegy szálat, de az olyan édesen illatozott, hogy aki megszagolta, egy csapásra elfeledte minden bűjét-baját. Egy fülemüléje is volt a királyfinak; olyan gyönyörűségesen tudott énekelni, mintha a világ valamennyi szép dallama a torkában lakozott volna. A királyfi a rózsát meg a fülemülét szánta a császár leányának ajándékkul; díszes ezüstszelencébe helyezte mind a kettőt, és elküldte neki a palotába.

A császár maga elé bocsáttatta az ajándékot vivő szolgákat díszes termébe, ahol a császárkisasszony éppen vendégesdit játszott az udvarhölgyeivel. Amikor a szép ezüstszelencéket megpillantotta, tapsolt örömeiben.

- Bár egy kis cirmos volna! - kiáltott fel.

De a szelencéből a csodálatos rózsza került elő.

- Igazán csinos munka - vélték az udvarhölgyek.

- Nem hogy csinos - mondta a császár -, de gyönyörű!

Hanem a császár leánya megérintette a rózsát, és hajsza hija, hogy sírva nem fakadt.

- Fúj! - kiáltotta. - Hiszen ez igazi rózsza! Nem mesterkéz munkája!

- Fúj! - visszhangozták az udvarhölgyek. - Igazi rózsza!

- Mielőtt megharagudnánk, lássuk, mi van a másik szelencében - mondta a császár.

Kiröppent a fülemüle, s olyan gyönyörűséges énekbe kezdett, hogy akarva se lehetett volna rosszat mondani róla.

- *Superbe! Charmant!* - lelkesedtek az udvarhölgyek; franciául csevegtek, nem törődtek vele, ha hibásan is.

- Mennyire emlékeztet ennek a madárnak a hangja a megboldogult császárné zenélő dobozára! - sóhajtotta egy öreg lovag. - Ugyanaz a hang, ugyanaz az előadás.

- Igazad van - mondta a császár, és sírt, mint a gyermek.

- Remélem, ez aztán nem igazi madár - szólalt meg a császárkisasszony.

- De bizony igazi - felelték a királyfi szolgái.

- Akkor csak repüljön, amerre a szárnyai viszik - legyintett a császár leánya, és hallani sem akart róla, hogy a királyfit a színe elé bocsássák.

Hanem a királyfi nem törődött vele, hogy kosarat kapott; barnára meg feketére mázolta az arcát, fővegét mélyen a szemére húzta, és bekopogott a palotába.

- Adj isten, császár uram! - köszönt illedelmesen. - Akadna-e itt valami nekem való munka?

- Sokan keresnek ám itt munkát! - felelte a császár! - De várj csak! Éppen kellene valaki a kondám mellé, mert igen sok a disznóm.

Elszegődött hát a királyfi kiskondásnak a császárhoz. Beköltözött nyomorúságos kis kamrájába a disznóól mellé. Egész áldott nap ott ült a kamrája előtt, és egy bögrén dolgoztatott. Mire beesteledett, el is készült vele. Takaros kis bögre volt: körös-körül csengettyűk lógtak róla, s amikor a bögrében étel főtt, azt a régi dalt csilingelték

*Kár, bizony nagy kár,
minden oda van már!*

Hanem a legcsudálatosabb fortély a mégis az volt a bögrének, hogy aki a gőze felé tartotta az orrát, az nyomban kiszimatolhatta, milyen ételek főnek szerte a városban. Ez bizony másvalami volt, mint a rózsa!

A császár leánya egy nap arra sétált az udvarhölgyeivel. Amikor a régi dalt meghallotta, csodálkozva állt meg: ezt a dalt ő is tudta játszani, igaz, hogy csak ezt az egyet és ezt is csak egy ujjal.

- Hiszen ez az a dal, amit én is tudok játszani! - kiáltotta. - Nagyon tudós ember lehet az a kiskondás! Szaladj, kérdezd meg tőle, mennyiért adja nekem a hangszerét.

Az egyik udvarhölgy kénytelen-kelletlen odament a disznóólhoz, de előbb fapapucsot rántott, nehogy sáros legyen a cipellője.

- Mit kérsz a bögrédért? - kérdezte a kiskondástól.

- Tíz csókot a császárkisasszonytól - felelte.

- Nem félsz az istentől, te szemérmetlen? - szörnyülködött az udvarhölgy.

- Ez az ára, olcsóbban nem adom - mondta a kondás. Az udvarhölgy visszasietett.

- No, mit mondott? - kérdezte a császárkisasszony.

- Nem is merem megmondani - felelte az udvarhölgy. - Szörnyűség!

- Akkor hát súgd meg! - S az udvarhölgy a fülébe súgta, mit mondott a kiskondás.

- Arcátlan fickó! - haragudott meg a császár leánya, és továbbment.

De alig tett pár lépést, utánaszállt a csengettyűk szava. Olyan szívhez szólón csilingelték a dalt:

*Kár, bizony nagy kár,
minden oda van már!*

- Eredj vissza - küldte a császárkisasszony az udvarhölgyet -, kérdezd meg tőle, beéri-e tíz csókkal valamelyik udvarhölgyemtől.

- Köszönöm, nem kérek belőle - felelte a kiskondás. - Tíz csók az ára, de a császárkisasszonytól, különben nem adom a bögrét.

- Micsoda makacs szerzet! - sóhajtott a császár leánya. - Legalább takarjatok el, nehogy meglásson valaki!

Az udvarhölgyek köréje álltak, s valóban eltakarták szétterjesztett szoknyáikkal, a kiskondás megkapta a tíz csókot, a császárkisasszony meg a csudálatos bögrét.

Örült a császár leánya, majd kibújt a bőréből. A bögrének reggeltől estelig főznie kellett; nem akadt a városban tűzhely, amelyikről ne tudták volna, mi sül-fő rajta, a kamarás urak konyhájától a legszegényebb varga konyhájáig. Az udvarhölgyek tapsolva táncolták körül a bögrét.

- Tudjuk, ki eszik gyümölcslevest meg palacsintát ebédre, tudjuk, hol kerül pirított dara meg rostélyos az asztalra! Milyen érdekes ez!

- Igen, nagyon érdekes! - örvendezett a főudvarmesternő.

- Hanem aztán el ne áruljatok ám, mert nagy szégyen volna a császár leányára!

- Nem árulunk el a viláért sem! - ígérték az udvarhölgyek.

A kiskondás, mármint a királyfi - a palotában mindenki úgy tudta, hogy közönséges kondás - most sem lógatta hiába a lábát. Készített egy csodálatos kereplőt, amit ha megforgattak, eljátszott minden keringőt, hopszaszát és polkát, ami csak elhangzott a világ teremtése óta.

- Elragadó! - kiáltott fel a császárkisasszony, amikor arra sétált. - Sosem hallottam szebb zenedarabot. Szaladj oda, kérdezd meg a kiskondást, mit kér azért a hangszerért. De kikötöm, hogy csókot nem adok!

- Száz csókot kér érte a császárkisasszonytól - hozta a hírt az udvarhölgy.

- No, ennek sincs ki a négy kereke - mondta a császár leánya, és továbbment. De alig tett néhány lépést, újra megállt. - A művészetet pártfogolnia kell a császár leányának - vélte. - Mondd meg neki, érje be tíz csókkal, a többit majd megadják az udvarhölgyeim.

- Csakhogy nekünk nincs sok kedvünk hozzá - húzódoztak az udvarhölgyek.

- Eh, számárság! Ha én nem restellem megcsókolni, ti is megtehetitek - mondta a császárkisasszony. - Ne felejtsetek el, hogy az én kenyéremet eszitek!

Mit tehetett az udvarhölgy, visszament a kiskondáshoz.

- Száz csók a császárkisasszonytól, ez az ára - kötötte meg magát a kiskondás. - Különben nem áll a vásár.

- Álljatok körém - parancsolta a császár leánya az udvarhölgyeknek, s a kiskondás számolni kezdte a fizetséget.

- Mi az a nagy tolongás ott a disznóú mellett? - csodálkozott el a császár, amikor kilépett a tornácára. Megdörzsölte a szemét, még a pápaszemét is az orrára illesztette. - Látom már, az udvarhölgyek rendetlenkednek. No, ennek a végére járok! - Megigazította a papucsát letaposott kéréget, azzal lesietett az udvarra.

Tyű, hogy sietett!

Az udvaron egészen nesztelenül lépkedett; az udvarhölgyek különben is a csókok számlálásával voltak elfoglalva, ügyeltek, hogy a kiskondás se több, se kevesebb csókot ne kapjon, mint amennyit kialkudott. Nem vették észre a császárt, aki lábujjhegyre ágaskodott mögöttük.

- Micsoda-a?! - kiáltott a császár, amikor látta, hogy a leánya csókolózik ott a kiskondással. Lerántotta a papucsát, s közébük vágta, amikor éppen a nyolcvanhatodik csóknál tartottak. - Takarodjatok! - És kikergette országából a kiskondást is, meg a leányát is. Ott állt a császárkisasszony a szabad ég alatt a szakadó esőben, és sírt, sírt keservesen.

- Ó, milyen boldogtalan teremtes vagyok én! - kesergett. - Mért is adtam kosarat a szép királyfinak? Ó, én szerencsétlen!

A kiskondás akkor egy fa mögé rejtőzött, letörölte arcáról a barna meg fekete mázt, eldobta rongyos gúnyját, és királyi pompában lépett a császárkisasszony elé. Olyan szép volt, olyan daliás, hogy a császár leánya álmélkodva hajolt meg előtte. De a királyfi haragosan végigmérte.

- Semmire sem becsüllek! - mondta neki. - A derék királyfit kikosaraztad, a rózsát meg a fülemülét lekicsinyelted, de a haszontalan játékszerekért nem sajnáltad a csókot a kondásotoktól! Megérdemled a sorsodat!

Azzal visszament a birodalmába, és becsapta a palotája kapuját a császárkisasszony orra előtt. Az meg álldogálhatott a palota előtt, s énekelhette, hogy:

*Kár, bizony nagy kár,
minden oda van már!*